7. EVROPSKA RAZISKOVALNA KONFERENCA ESREA, BERLIN, 4.–7. SEPTEMBER 2013

Changing configurations of adult education in transitional times

Že od leta 1995, ko je ESREA v Stroblu organizirala prvo znanstveno konferenco novoustanovljene zveze raziskovalcev na področju izobraževanja odraslih (ESREA), so ti dogodki eno izmed osrednjih znanstvenih srečanj raziskovalcev s področja andragogike in strokovnjakov, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih. ESREA je bila ustanovljena z namenom promoviranja teoretičnega in empiričnega raziskovanja v izobraževanju odraslih, kar uresničuje tako z znanstvenimi srečanji raziskovalcev kot s spodbujanjem mreženja in povezovanja raziskovalcev glede na njihovo področje raziskovanja. Tako v okviru ESREE trenutno deluje 11 omrežij, ki povezujejo strokovnjake z raznolikih raziskovalnih področij (učna kariera odraslih, izobraževanje andragogov, biografsko raziskovanje, spol in izobraževanje odraslih, globalno in lokalno v izobraževanju odraslih, izobraževanje starejših odraslih, migracije, rasizem, homofobija itd.) in od katerih vsaka organizira vsakoletne seminarje in konference s svojega področja. V okviru ESREE pa so organizirane tudi trienalne konference, kjer se srečajo raziskovalci iz vseh raziskovalnih omrežij.

Tokratna trienalna konferenca ESREA je potekala v Nemčiji, organiziral pa jo je Oddelek za izobraževanje odraslih in nadaljnje izobraževa-

nje s Humboldtovo univerze v Berlinu. Naslov in tema konference sta bila aktualna, saj sta odpirala vprašanja o vlogi in razvoju izobraževanja odraslih na nacionalni in evropski ravni v tranzicijskih časih. Družbene spremembe, ki močno vplivajo na vsa področja družbenega življenja ter na življenja posameznikov in skupin, so zaznamovale tudi izobraževanje odraslih. Povečevanje revščine, izključenosti in zapostavljenosti mnogih družbenih skupin vpliva tudi na njihove možnosti in pripravljenost za izobraževanje. Namen konference je bil spodbuditi kritično diskusijo o zdajšnjem in prihodnjem raziskovanju na področju izobraževanja odraslih, o raznolikih vplivih na usmeritev in razvoj možnosti izobraževanja, da bi slednje zmanjševalo neenakosti odraslih in povečevalo pravičnost v dostopu odraslih do izobraževanja in njihovo vključevanje. Pri tem se postavljajo naslednja vprašanja: kakšni so novi cilji v izobraževanju odraslih, kakšne so in bodo nove oblike in možnosti poučevanja, učenja in svetovalnega dela za odrasle, kakšni so mehanizmi vključevanja odraslih v družbeno življenje oziroma izključevanja iz njega in kakšna je pri tem vloga izobraževanja odraslih, kako lahko z raziskovanjem vplivamo tudi na spremembe v izobraževanju odraslih. Družbene spremembe pogosto niso naklo-njene družbeno angažiranim strokovnjakom

(raziskovalcem in izobraževalcem odraslih), zato se je treba vprašati, kako ohraniti avtonomijo, moč in vpliv za udejanjanje sprememb.

Uvodne prispevke so pripravili trije vplivni andragogi: prof. Danny Wildemeersch s Katoške univerze v Leuvnu, prof. Peter Mayo z Univerze na Malti in prof. Katarina Popović z Univerze v Beogradu. D. Wildemeersch je v prispevku »Limit experiences: Adult education and commitment in the 21st century« razpravljal o pomenu posameznikove kritične refleksije in delovanja, ki lahko pomembno vplivata na življenjski potek posameznika. Teoretično in praktično se je loteval procesa emancipacije v izobraževalni praksi, kar je povezoval z idejami izbranih teoretikov na področju izobraževanja odraslih. P. Mayo je v prispevku »Adult Education Research and the Politics of Indignation in These Times« osvetlil vlogo družbenih gibanj pri razvoju alternativnih možnosti izobraževanja odraslih v času kolektivnih vstajniških gibanj in nasprotovanj neoliberalni politiki. Razmišljal je o vlogi izobraževanja odraslih v skupnosti, pri čemer je izhajal s pozicije radikalne teorije izobraževanja odraslih ter s tega zornega kota prevrednotil obstoječe stanje in možnosti v različnih delih sveta in državah, ki jih kriza zaznamuje na različne načine. K. Popović pa je v prispevku »Adult Education – Lost in a Transition« razmišljala o zmotah in zablodah teorije in prakse izobraževanja odraslih, ki se vse preveč podreja tržni logiki in pritiskom politike. Za prikaz je uporabila zgodovinske primere vpliva različnih družbenih okoliščin in možnosti na razvoj teorije in prakse izobraževanja odraslih ter na tej podlagi analizirala tudi sedanjo odvisnost izobraževanja odraslih od politike in trga.

Bogat program konference je sicer potekal v osmih dvournih sklopih in sedmih delovnih skupinah vzporedno. Raziskovalci so predstavljali svoja spoznanja, dileme in načrte v

okviru najrazličnejših tematik, ki bi jih lahko razdelili v nekaj širših sklopov:

- teorije in koncepti v izobraževanju odraslih (transformativno učenje, biografsko učenje, organizacijsko učenje, teoretski premiki v izobraževanju odraslih itd.);
- razvoj izobraževanja odraslih na različnih področjih (pismenost, neformalno izobraževanje in starševstvo, delovno življenje in izobraževanje, kakovost v izobraževanju odraslih, izobraževanje in zdravje, visokošolsko izobraževanje odraslih, jezik in migracije, vloga andragoškega svetovalnega dela ipd.);
- učenje in izobraževanje odraslih v skupnosti (skupnostno izobraževanje in družbena gibanja, medgeneracijsko učenje, medkulturno učenje in izobraževalci odraslih, družbena odgovornost za temeljno izobraževanje odraslih ipd.);
- udeležba odraslih v izobraževanju (npr. udeležba mlajših odraslih, udeležba starejših odraslih v izobraževanju itd.);
- politika in izobraževanje odraslih (evropske politike v izobraževanju odraslih, financiranje izobraževanja odraslih, razvoj politik javnega izobraževanja odraslih ipd.);
- učenje in poučevanje odraslih (e-učenje, znanje izobraževalcev odraslih, vloga IKT v izobraževanju odraslih ipd.).

Konference se je udeležilo okrog 200 udeležencev, med katerimi se mnogi že dobro poznamo in smo vpeti v stalna omrežja vzajemnega strokovnega in raziskovalnega sodelovanja. Kljub temu je dogodek, tako kot je običajno na velikih konferencah, ki se odvijajo na tri leta, postregel z mnogimi novimi vpogledi v razvoj teorije in prakse, odpiral nova vprašanja in dileme ter ponudil možnosti za vzpostavitev novih vezi za nadaljnje sodelovanje na področju izobraževanja odraslih.

Sabina Jelenc Krašovec